

Kvalitetsredovisning

Utbildningsverksamheten i

Ånge Kommun 2008



”Ånge kommuns skolor ska vara trygga och säkra arenor med ett lustfyllt och ansvarsfullt lärande och inhämtande av kunskaper utifrån var och ens förutsättningar. Genom detta skapas möjlighet för ett livslångt lärande”

Lars Thorin
Utvecklingsledare
Ånge kommun

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Grundfakta om barn och utbildningsverksamheten.....	3
Underlag och rutiner att ta fram kvalitetsredovisningen.....	4
Åtgärder enligt föregående redovisning och mål för perioden.....	5
Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål.....	6
Normer och värden.....	6
Kunskaper och lärande i grundskolan.....	6
Resultat gymnasieskolan.....	11
Resultat förskolan.....	14
Styrning, ledning och kvalitetsarbete.....	14
Uppföljning av likabehandlingsplan.....	15
Analys och bedömning av måluppfyllelsen	15
Åtgärder för förbättring.....	19

Inledning

I Ånge kommun fortsätter elevantalet att sjunka. Under 2007 har därför en skolutredning genomförts för att genomlysna hela verksamheten. Slutsatserna i utredningen blev att vi har för många skollokaler för det elevantal som vi har i kommunen.

För att bibehålla en god pedagogisk verksamhet kommer vårt mål inför budget 2009 att vara att vi ska ha minst 8,6 lärare/100 elever på alla skolor i kommunen.

Vi har i dag 1 gymnasieskola, 9 grundskolor, 16 förskolor och 2 dagbarnvårdare i kommunen. Från och med hösten så läggs två av kommunens grundskolor ned och det startas troligen upp en friskola på grundskolenivå åk 7-9

I kommunen finns dessutom sedan tidigare en gymnasial friskola och en föräldrakooperativ förskola.

Kommunens vuxenutbildning ligger idag under Kommunstyrelsen och redovisar sin verksamhet i en separat kvalitetsredovisning.

Kommunens har under året antagit en ny skolplan som gäller fram till 2008-2011 är uppbyggd med följande struktur

- Värdegrund
- Utveckling och lärande
- Ledarskap
- Kvalitetsutveckling
- Miljö och hälsa
- Kultur och integration

Alla skolenheter har lämnat in sina kvalitetsredovisningar till kommunen. Alla skolor har använt sig av den nya struktur som finns i Skolverkets Allmänna råd om kvalitetsredovisning

GRUNDFAKTA OM BARN OCH UTBILDNINGSVIRKSAMHETEN, ÅNGE KOMMUN LÄSÅRET 08/09.

Typ av verksamhet	Ort	Antal barn/elever
Asyl-barn i skola	Ånge	24 st
Gymnasieskola	Ånge, Torpshammar	420 st
Kö till musikskola		25 st
Instrumental och sångundervisning		300 st
Grundkursverksamhet		190 st
Körverksamhet		180 st
Drama		385 st
Ensembler		100 st
Framträdanden på skolor, servicehus, föreningar mm		110 st

Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Överturingen	12 st
Fritidshem	1 st
Förskola	13 st
Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Östavall	44 st
Fritidshem	14 st
Förskola Östavall/Kölsillre	18 st
Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Alby	33 st
Fritidshem	4 st
Förskola	18 st
Grundskola år 1 – 9, inkl. förskoleklass Ånge	501 st
Fritidshem	90 st
Förskola	184 st
Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Erikslund	52 st
Fritidshem	19 st
Förskola	19 st
Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Ljungaverk	71 st
Fritidshem	15 st
Grundsärskola och träningskola 1-6	6 st
Förskola	50 st
Grundskola år 1 – 9, inkl. förskoleklass Fränsta	322 st
Fritidshem	61 st
Förskola	83 st
Grundsärskola 7-9	5 st
Grundskola år 1 – 6, inkl. förskoleklass Torpshammar	78 st
Fritidshem	31 st
Förskola	34 st
Dagbarnvårdare Torpshammar	9 st

Underlag och rutiner för att ta fram redovisningen

Varje skola har tagit fram sin egen kvalitetsredovisning utifrån sina egna utvärderingsmaterial och sina egna reflektioner i arbetslagen och bland elever och föräldrar. Därefter har rektorena skrivit ihop redovisningarna från sina områden och skolor och lämnat in till utvecklingsledaren i kommunen.

Sammanställningen av kommunens redovisning har därefter gjorts av utvecklingsledaren som har haft resonemang med skolchefen och rektorsgruppen om resultaten och de vidtagna åtgärderna. Redovisningen har även varit upp i Humanistiska nämnden för godkännande. Därefter har utvecklingsledaren sedan lämnat in redovisningen till Skolverket.

De statistiska underlag som använts är nationella provresultat i skolår 5, betygsstatistik för skolår 9, diagnostiska läsförståelseprov, nationella provresultat från skolår 9. Under året har

vi även genomfört kommungemensamma prov i alla årskurser där vi inte har nationella prov. Proven är framtagna av våra kommunövergripande specialpedagoger i samverkan med lärare från de olika skolorna i kommunen. Proven har sammanställts av respektive lärare och därefter skickats in till utvecklingsledaren som tillsammans med skolledarna reflekterat och analyserat resultaten. Vi har också haft lärande samtal i rektorsgruppen kring analysen av varför måluppfyllelsen ser ut som den gör i vår kommun.

Avslutningsvis så ligger lärgruppsprotokoll till grund för en del resultat och slutsatser i vår redovisning

Åtgärder enligt föregående redovisning och mål för perioden

Under 2007 omorganiserade vi vår ledningsstruktur till två team, ett öst och ett väst. Syftet med omorganisationen var att rektorerna skulle få en möjlighet att samarbeta på ett bättre sätt för att nyttja deras kompetens på bästa sätt. Ett annat syfte var att rektorerna skulle bli bättre pedagogiska ledare genom att tid skulle frigöras för att vara ute mer i verksamheten.

Resultatet har inte uppfyllts eftersom det fortfarande anses svårt att fördela arbetsuppgifter och att det fortfarande inte skett någon fördelning av assistentstöd mellan skolorna framförallt i östra teamet. Detta innebär att rektorerna ännu inte hunnit ut i klassrummen för att bli pedagogiska ledare. Arbetet med teamutveckling kommer att fortsätta under året för att vi ska nå målet. En omorganisation av ledningsfunktionen är återigen aktuellt från politiskt håll. Den skulle i så fall genomföras inför årsskiftet 2009/2010

I kärnämnen svenska, engelska och matematik så har vi arbetat väldigt fokuserat i de yngre åldrarna med kommungemensamma mål som lyfts vid elevernas utvecklingssamtal. Detta har inneburit att vi höjt måluppfyllelsen på nationella proven i år fem. Resultaten ligger i dagsläget ungefär som resultaten i riket. Framförallt i matematik har resultaten i de yngre åldrarna förbättrats vilket är glädjande eftersom det är det ämne som verkar vara svårast i ett riksperspektiv.

Vi har också under året inrättat matematiklabb på skolorna och fortsatt att arbeta med arbetsminnesträning och tidig intensiv läsinläring för att ytterligare höja måluppfyllelsen i fler ämnen.

I de äldre åldrarna så har vi brutit en negativ trend och för första gången på fem år förbättrat våra meritvärden i skolår 9

Elevinflytandet har vi också arbetat med under året. Vi har haft en kommungemensam studiedag där alla skolor arbetade med sitt informella elevinflytande. Många skolor har satsat på att utöka relationerna mellan elever och vuxna för att få eleverna att förstå att de kan påverka sin skolsituation

Resultat och måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

Normer och värden

I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Barn och elever ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen.

Mål

Humanistiska nämnden har som mål prioriterat nolltolerans mot mobbning.

På förskolorna arbetas det genomtänkt med att barnen skall utvecklas till trygga individer som kan fungera i grupp och som lär sig det sociala samspelet. Samlingar används på alla förskolor för att få barnen att lyssna, visa respekt för varandra och ta hänsyn.

Under året har olika undersökningar genomförts i flera av kommunens förskolor. Där har föräldrarna fått svara på ett antal frågor om trivsel, pedagogisk verksamhet, arbetsro och delaktighet. Resultaten har sammanställts av varje rektor och resultaten har skickats ut till respektive förskola för analys och åtgärdsplan. När det gäller trivsel så är det 92% av barnen som trivs bra eller mycket bra i våra förskolor enligt föräldrarnas svar

Under året har respektive rektor lämnat in rapporter om mobbning till Humanistiska nämnden. Dessa rapporter visar på något färre kränkningar och mobbningsfall än tidigare år. Under 2008 hade vi 14 fall i hela kommunen i jämförelse med 16 fall året innan. Vissa av fallen är fortfarande inte lösta men nya åtgärder vidtas kontinuerligt för att hitta en varaktig lösning på problemen

Målet med nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling får anses som i stort sett uppfyllt eftersom vi har löst de fall som uppkommit under året förutom i ett fall som det fortfarande pågår ett arbete med att utreda. Eftersom antalet fall också har minskat så har vi lyckats bra i det förebyggande arbetet. En sak som vi måste fundera över i detta arbete är om all mobbning kommer fram till de vuxna på skolan. En annan fundering kan vara om de skolor där det förekommer fler fall är duktigare på att uppmärksamma denna problematik än de skolor där ingen mobbning och kränkande behandling förekommer

Kunskaper och lärande

Resultat i grundskolan

Mål

Humanistiska nämndens mål för året var att öka antalet elever som når kunskapsmålen i läroplanerna och kursplanerna

Kunskaper att läsa, skriva och räkna skall ses som grunden för annan inläring. I förskolan skall vikt läggas vid att barn utvecklar ett rikt och nyanserat talspråk och förmåga att kommunicera med andra.

Betygen skall vara en bedömning av hur väl eleven uppnått de nationella kunskapsmålen

Här redovisas resultaten på de kommunprov som vi gjort i alla klasser där vi inte har nationella prov.

Resultat kommunprov 2008

Matematik

Svenska

Klass	Antal elever	G	Ej nått mål	G	Ej nått mål
1	73	63	10	54	19
2	86	79	7	68	18
3	76	63	13	53	23
4	84	57	27	70	14
6	109	67	42	71	38
7	123			86	37
8				59	33

Här är resultaten på de nationella proven för år 5 fördelade på skolenheter

	Svenska	Svenska	Engelska	Engelska	Matematik	Matematik
Skola	G	Ej G	G	Ej G	G	Ej G
Ljungaverk 13	11	2	11	2	10	3
Erikslund 8	7	1	6	2	4	4
Torpshammar 16	13	3	13	3	13	3
Fränsta 18	10	7	12	5	10	7
Björkbacka 36	33	3	34	2	31	5
Alby 8	8	0	8	0	7	1
Östavall 9	6	3	6	3	6	3
Överturingen 4	4	0	2	2	4	0
2008 % cirka	83	17	83	17	78	22
Jfr 2007 % cirka	86	14	84	16	90	10
Jfr. 2006 % cirka	84	16	82	18	74	26
Jfr. 2005 % cirka	88	12	86	14	82	18
Jfr. 2004 % cirka	87	13	78	22	79	21

I tabellen så är det elevantal som redovisas för varje skola. I totalsammanräkningen så är det ett procenttal för hela kommunen som redovisas.

Slutbetyg år 9 i grundskolan 2008

Skolverkets betygsstatistik

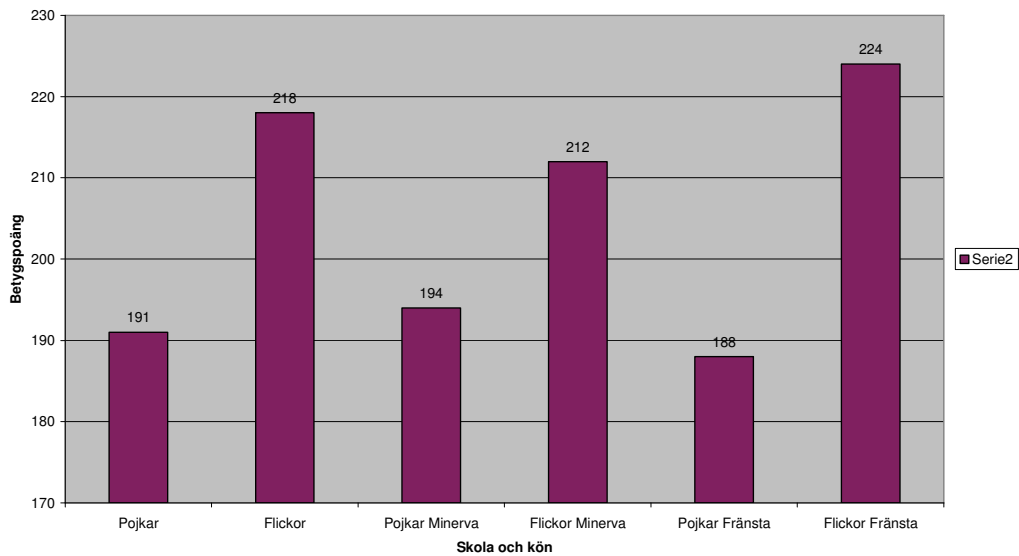
	Antal elever	Genomsnittligt meritvärde	Andel % elever behöriga till nat. Program i gymnasieskolan	Andel % elever som ej uppnått målen i ett ämne	Andel % elever som ej uppnått målen i två eller flera ämnen
2008	169	205,1	86,4	8,9	18,9
2007	155	195,8	85,2	8,4	18,1
2006	142	202	85,6	12	16,2
Totalt 2005	157	205,8	86,0	9,6	15,9
2004	145	215	84	12	15
2003	142	215,6	91,6	11,3	12,0
Minerva 2008	96	203,3	87,5	11,5	22,9
2007	90	203,2	87,8	10,2	14,4
2006	85	195,6	80	10,6	25,9
2005	91	207,9	81,3	7,7	19,8
2004	81	208	76	17	20
2003	78	211,4	87,2	11,5	14,1
Fränsta 2008	73	207,4	84,9	5,5	13,7
2007	65	185,6	81,5	6,2	23,1
2006	57	211,1	94,7	14	1,8
2005	66	203,0	92,4	12,1	10,6
2004	64	223	94	7	8
2003	64	220,7	96,9	10,9	9,4
Riket 2008	123322	209,3	88,9	8,4	13,9
2007	125620	207,3	89,1	8,7	14,1
2006	126588	206,8	89,5	8,6	14,4
Totalt 2005	119894	206,3	89,2	8,9	14,5
2004	116361	207	90	9	15
2003	109378	205,4	89,9	8,8	15,4

Det genomsnittliga meritvärdet i kommunen har ökat för första gången sedan 2003.

Fortfarande skiljer sig dock resultaten mellan pojkar och flickor för mycket i kommunen. Förra året skiljde 21 meritpoäng mellan pojkar och flickor och nu skiljer det 27 meritpoäng. Därmed är våra skillnader större än vad de var förra året men bättre än vad det varit tidigare år.

Skillnader i årets meritvärden mellan pojkar och flickor kan ses i nedanstående diagram

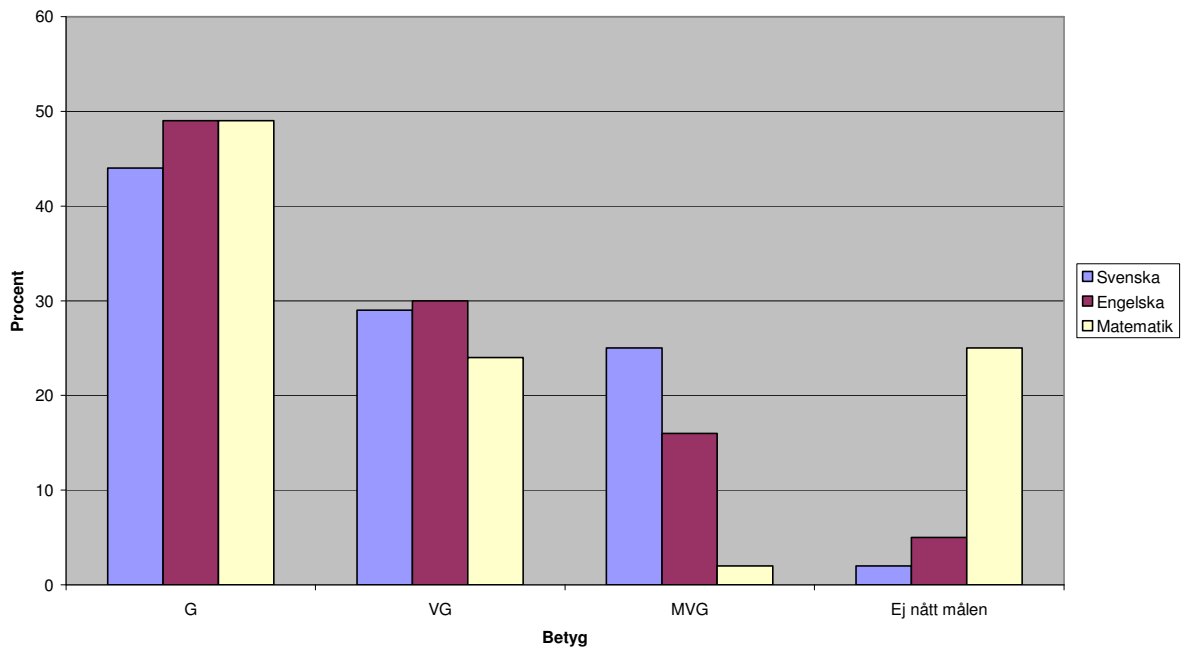
Genomsnittligt meritvärde 2008



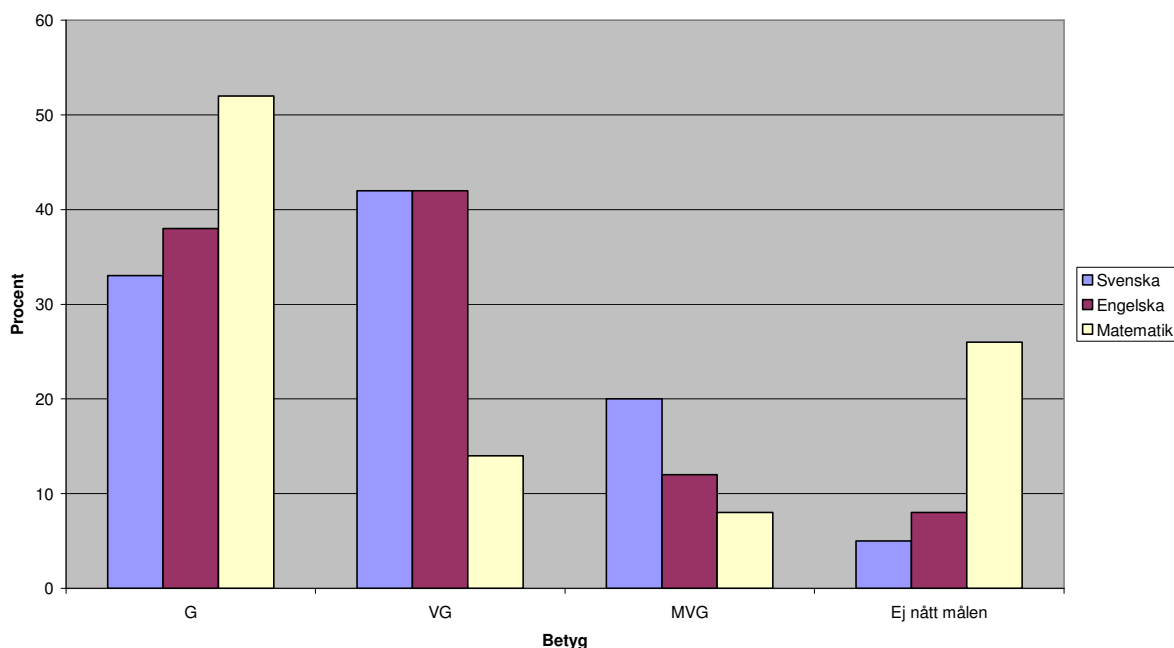
Skillnaderna mellan pojkar och flickor är större på Fränstaskolan än på Minervaskolan. Dessa skillnader måste tas på allvar. Åtgärder behöver vidtas för att anpassa pedagogiken för att bättre möta pojkarnas behov.

Här följer en sammanställning av resultaten på nationella proven för årskurs 9

NP Åk 9 Fränstaskolan 2008



NP Åk 9 Minervaskolan 2008



Resultaten mellan våra skolor skiljer sig åt en hel del. När det gäller möjligheten att få de högre resultaten på nationella proven så är det mycket svårare i matematik än i engelska och svenska. Detta är dock inget unikt för vår kommun utan generellt i hela riket.

På Fränstaskolan är det fler godkända betyg och det är färre elever som når de högre betygen medan det på Minervaskolan är fler som når VG och MVG.

Generellt kan vi också säga att våra elever har svårt att tillgodogöra sig den matematikundervisning som bedrivs. Var fjärde elev når inte målen i matematik och det är inte acceptabelt. Det är dessutom inget som bara har skett i år utan det har sett likadant ut de senaste tre åren

I matematik är det också väldigt stor skillnad mellan resultaten på de nationella proven och det slutbetyg som våra elever får. Betyget är ofta mycket bättre än vad resultaten på proven visar. Vi har därför vidtagit åtgärder redan nu för att komma tillrätta med denna problematik. Lärare från båda skolorna har träffat den kommunövergripande specialpedagogen och gått igenom hur man ska förhålla sig de nationella proven, hur man ska bedöma och vilka andra regler som gäller för provens genomförande. Vi kan dock konstatera att dessa träffar inte har haft avsedd effekt och att vi måste fortsätta att arbeta med att jämna ut skillnaderna i bedömningar mellan våra båda 7-9 skolor

Ett fortsatt arbete med bedömning och betygssättning måste ske på våra 7-9 skolor för att få till en mer likvärdig bedömning. En riktad satsning på matematikundervisningen måste också göras för att komma tillrätta med den svaga måluppfyllelsen.

Elevers ansvar och inflytande i grundskolan

I grundskolan så visar våra undersökningar att eleverna i de yngre åldrarna upplever att de har större inflytande än eleverna i skolår 7-9. I läroplanen så står det att inflytandet ska öka med stigande ålder och mognad så där har vi misslyckats med målet. I skolår 7-9 så upplever drygt 50% av eleverna att de sällan eller aldrig får vara med och bestämma om undervisningen. Två pedagoger har gjort en djupare studie i skolår 8 och årskurs 2 på gymnasiet om deras syn på elevinflytande. Denna undersökning visar att eleverna inflytande över sin

undervisningssituation ökar från skolår 8 till åk 2 på gymnasiet. Däremot tycker eleverna att det formella inflytandet dvs elevråd och klassråd är mindre på gymnasiet än i grundskolan. Vi har fortfarande problem med elevinflytandet i våra skolor. I de yngre åldrarna i grundskolan så upplever eleverna att de får vara med och påverka. Desto äldre eleverna blir desto mindre får de vara med och påverka sin studiesituation. En undersökning som har gjorts på Minervaskolan visar att eleverna vill vara med och påverka. 188 elever av 205 vill vara med och påverka. Samma undersökning visar att bara knappt 50% av eleverna vet hur deras IUP¹ ser ut vilket tyder på att delaktigheten inte är så stort i framtagandet eller att IUP helt saknas för vissa elever.

Det fortsatta arbetet med elevinflytande är även ett av våra kommunala mål inför nästa år

Resultat i gymnasieskolan

A Studieresultat

Av de elever (106 st) som gick ut gymnasiet 2005 erhöll 68 slutbetyg. Motsvarande siffra för 2006 var 80 elever. 2007 fick 97 elever av 121 slutbetyg, och 2008 erhöll 90 elever av 109 slutbetyg, vilket är en klar förbättring. Inga elever har under 2008 förlängt sina studier

År	Antal elever	Slutbetyg	Samlat betygsdokument	Förlängd studietid	Ingen åtgärd
2005	106	68	38	14	24
2006	120	90	30	16	14
2007	121	97	24	4	0
2008	111	90	21	0	0

Under 2008 erhöll 82% av eleverna slutbetyg, 2007 fick 79% av eleverna slutbetyg, jämfört med 2005 (64%) och 2006 (73%) är resultatet en klar förbättring.

Bobergsgymnasiet kommer att fortsätta föra diskussioner i personalgruppen om betygssättning och tolkning av mål och betygsgränser men också utvärdera den satsning vi gjort för elever med särskilda behov.

B Nationella prov

Under 2008 har 83 elever gjort nationellt prov i Engelska A och 37 elever i Engelska B. I Matematik A har 92 elever gjort provet, i Matematik B har 72 elever skrivit och i Matematik C 20 elever och Matematik D 6 elever. I Svenska B har 93 elever gjort provet.

År	Antal elever	Kurs	IG	G	VG	MVG
2007	66	Engelska A	7	34	24	1
	36	Engelska B	0	15	18	3
2007	60	Matematik A	22	30	8	0
	30	Matematik B	8	16	5	1
	16	Matematik C	6	10	0	0
	14	Matematik D	1	11	0	2
2008	83	Engelska A	4	48	19	8
	37	Engelska B	0	21	10	3
	92	Matematik A	13	44	27	3

¹ IUP-individuell utvecklingsplan

	72	Matematik B	32	28	9	3
	20	Matematik C	2	16	2	
	6	Matematik D	4	2		
	93	Svenska B	24	45	20	4

C Åtgärder för elever i behov av särskilt stöd.

Bobergsgymnasiet förstärker tiden i några kurser med extra timmar utöver det poängtal kursen har. För att öka graden med elever som skall klara gymnasieskolans utbildningar på tre år kommer vi att fortsätta satsningen på en specialpedagog, men har också byggt upp "Studium", där det förutom en specialpedagog också arbetar 2 lärare, en i Svenska och Engelska och den andra är lärare i Matematik. Dessutom har vi satsat på olika tekniska hjälpmedel såsom talböcker, quicktionary läspenna, daisy-bandspelare, e-plusskärm samt bärbara datorer för utlåning. För minnesträning har vi införskaffat dataprogrammet RoboMemo. Studium har öppet alla dagar i veckan. I övrigt har vi Öppen skola mellan 08.00 – 09.00 tre dagar i veckan dit alla som behöver extra hjälp är välkomna. Glädjande nog har vi under året sett att allt flera elever utnyttjar möjligheten till extra hjälp och vi har också sett ett ökat intresse från lärarna att delta i verksamheten.

Specialpedagogen ansvarar för att:

- 📌 överföring av information från lägre stadium delges berörd
- 📌 eleverna tidigt diagnostiseras.
- 📌 eleverna intervjuas om sin skolsituation.
- 📌 ta fram åtgärdsförslag för elever med behov av stöd
- 📌 delta vid konferenser som rör elevens studiesituation

Stödresurser ges under året i samtliga basämnen. En del kurser har också fått "förlängd" studietid. Kanske kan detta sammantaget ha bidragit till att fler elever än tidigare har fått slutbetyg.

D Förutsättningar att nå målen

Bobergsgymnasiet har en mycket kunnig och välutbildad personal. Av 36 heltidsanställda lärare är alla behöriga gymnasielärare utom sex.

De 6 har inte genomgått lärarutbildning, men har kunskaper inom sina områden som väl motsvarar kunskapskraven inom lärarutbildningen. Främst gäller detta yrkeslärare, men även inom andra områden. De har också kurser inom det pedagogiska området. Förhoppningsvis kommer de flesta av dem att genomgå "VAL-utbildningen"² eller andra liknande utbildningar för att få full lärarbehörighet. Det finns också en klar vilja hos personalen att förbättra och utveckla verksamheten, vilket man också gjort under flera år. Detta tillsammans med de åtgärder vi gjort i fråga om specialundervisningen (Studium) och "Öppen skola" har gett resultat redan under 2008 då fler elever än tidigare gått ut efter 3 år med fullständigt slutbetyg. Ännu är vi inte nöjda utan kommer att arbeta vidare med olika förbättringsområden så att eleverna får en reell möjlighet till inflytande över hela sin studiesituation.

Den upprustning av skolan som gjorts under ett antal år har säkert också bidragit till en ökad trivsel för såväl elever som personal. Nu skall vi försöka satsa på att förbättra utrustning, men också utöka samverkan med regionens företag. Eleverna skall även på de studieförberedande

² VAL- Vidareutbildning av obehöriga lärare

programmen få möjlighet till praktik, studiebesök, föreläsningar m m för att skapa större motivation och förståelse för företagens villkor och för att bli anställningsbara efter avslutad utbildning.

Vi vill också få ”uppdrag” av företag att använda som övningsmaterial i skolan.

Vi kommer också att fortsätta föra pedagogiska diskussioner i personalgruppen.

3. Elevernas ansvar och inflytande

A Formellt inflytande

Eleverna har varit organiserade i klassråd och elevråd.

Vid elevrådets möten har, rektor eller biträdande rektor deltagit.

Skolans tidigare erbjudande till elevrådet om möjlighet till delaktighet i skolans beslut har på nytt framförts. Eleverna representeras av två elever ur alla årskullar med elevskyddsombud i skolans skyddskommitté. I skolans ledningsstruktur har ett flödesschema fastlagts att gälla från ht 2007 för styrelsemöten, elevrådsmöten, samverkansgrupp, klassråd samt skolkonferenser. I skolkonferensen har eleverna lika många representanter/röster som pedagogisk personal. Eleverna har inbjudits att delta vid anställningsintervjuer. Elevrådets styrelse har en mentor som utbildar dem i elevdemokrati för att öka deras kompetens och som hjälp att driva elevrådet framåt.

Samtliga elever har sin egen mentor. Mentorerna följer upp sina elevers studiesituation ur ett helhetsperspektiv och bevakar tillsammans med skolans SYV alla elevers individuella studieplaner. Studieplanerna är på så sätt under kontinuerlig uppföljning.

B Elevers möjlighet att påverka sitt lärande

På Bobergsgymnasiet har eleverna stora möjligheter att påverka sin studiesituation och sitt lärande.

En relativt hög andel av de studerande har läst ett specialutformat program. På detta sätt har eleverna själva i stor utsträckning planerat sin utbildning efter egen förmåga, eget intresse och framtida yrkesval. Under året har ”öppen skola” funnits för att alla som vill kan få extra hjälp. Eleverna får i hög utsträckning vara med och planera kurserna och pedagogiska metoder samt redovisningsformer.

Som tidigare nämnts finns också ”Studium” för elever med särskilda behov. Vi har också lånat ut datorer med specialprogram till elever med särskilda behov.

C Elevers delaktighet

Eleverna har möjlighet att aktivt påverka sin arbetsmiljö. Under klassråden diskuteras denna i den egna klassen, och de valda representanterna för klassen, för vidare frågor till stormöten. Elevrådet fångar där upp olika frågor vilka sedan diskuteras med rektor och i Skolkonferensen. Där tas också beslut om de flesta frågorna som rör skolan.

Genom arbetsmiljöenkäten får vi också indikationer på områden vi måste arbeta vidare med.

Vi planerar att under läsåret göra en större utvärdering med eleverna för att fånga upp hur styrdokumentens intentioner har uppfyllts. Den forskning de deltagande eleverna i Learning school gjorde under hösten redovisades vid ett stormöte. Det formella inflytandet har inte hög prioritet bland eleverna medan däremot det informella inflytandet upplevdes som stort.

Troligen beror detta på att vi är en relativt liten skola och att närheten och de korta beslutsvägarna upplevs som tecken på ett reellt inflytande.

Resultat i förskolan

Förskolorna arbetar på ett målmedvetet sätt med kvalitetsutveckling av sin verksamhet. Under året har en gemensam utvärdering gjorts kring hur väl föräldrarna tycker att förskolorna når sina mål. 94% av föräldrarna är nöjda med sina förskolors arbete vilket får ses som ett väldigt gott resultat.

TRAS³ är ett utvecklingsarbete som pågått i två års tid och som börjar få genomslag ute i verksamheterna. Det som behöver utvecklas i verksamheterna är det pedagogiska ledarskapet i form av pedagogisk dokumentation. Det är viktigt för att tydliggöra barn i behov av stöd, uppföljning och utvärdering av dessa och hur verksamheten måste organiseras annorlunda för att möta dessa barn.

I övrigt är förskolans måluppfyllelse väldigt god.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Under 2008 har stort fokus lagts på att systematisera kvalitetsarbetet i kommunen. Under året har vi tittat på olika utvärderingsmodeller som t ex BRUK⁴ och Hur bra är vår skola? Våra kvalitetsredovisningar på skolorna har också utvecklats genom att vi upprättat ett stödmaterial med frågor för att underlätta analysarbetet. Detta arbete har till i år utvecklats med ett material speciellt för förskolorna.

Skolornas kvalitetsredovisningar kommenteras av utvecklingsledaren för att fördjupa analysen ute på skolorna för att kunna dra slutsatser av det material som man samlat in under året

Vi har också under året vidtagit flera åtgärder med skolledargruppen för att underlätta deras pedagogiska ledarskap. Mer assistentstöd har inrättats i båda våra team, flera olika utbildningsinsatser har genomförts och håller på fortfarande som t ex UGL⁵ utbildningar. En grupputvecklingsinsats har också genomförts under ett antal dagar för att stärka hela skolledargruppen. Vi har också under året genomfört en JobMatch med alla rektorer för att de skall få syn på sin ledarprofil och få syn på sina starka och svaga sidor i skolledarskapet.

Resultatet är inte tillfredsställande ännu eftersom den administrativa arbetsbördan fortfarande anses för stor, för många aktörer lägger sig i skolledarnas arbete, för många aktörer ger uppdrag till skolledarna. Detta gör att kärnverksamheten dvs att vara pedagogisk ledare blir lidande.

Under året har vi också inlett ett arbete med PBS⁶ i samarbete med Karlstads universitet. Syftet med detta arbete är att problemen ska lösas på den nivå där de identifieras och uppkommer. Det är också ett nytt sätt att se på styrning och ledning. Istället för att styras via riktlinjer, policys och order uppifrån så ska skolorna identifiera sina egna utvecklingsområden och problem, sätta ihop lärgrupper som arbetar ihop under en tid med erfarenhetslärande, se hur andra gör, titta på forskning kring området och komma med egna förslag som kan förändra verksamhetens måluppfyllelse. Efter ett års arbete så har arbetet kommit olika långt i

³ TRAS – Tidig registrering av språkutveckling

⁴ BRUK – Bedömning, Reflektion, Utveckling och Kvalité. Ett verktyg för självskattning av den egna verksamheten

⁵ UGL – Utveckling Grupp Ledare

⁶ PBS – Problembaserad skolutveckling

olika verksamheter. Det resultat som vi kan se så här långt är vissa skolor har skapat en lärkultur kring hur man arbetar med empati hos barn och vuxna. En annan skola har tittat på hur man kan få sina elever mer motiverade för skolarbete. I några förskolor har man tittat på hur man kan utveckla utvecklingssamtalen. På gymnasieskolan har man under året haft tre lärgrupper i gång. En grupp har arbetat med att profiler för Bobergsgymnasiet, en grupp har tittat på utvecklingssamtalen och den sista gruppen har tittat på hur skolan arbetar med elever i behov av stöd.

Uppföljning av likabehandlingsplan

Alla skolor och förskolor i kommunen har likabehandlingsplaner. I detta arbete så använder vi oss av det stödmaterial som finns på Skolverkets hemsida. Under året så rapporterar våra rektorer hur mobbningsituationen ser ut på varje skola. Dessa rapporter visar att vi löst alla mobbningsfall som uppkommit under året utom ett fall och där fortgår arbetet. Det är ett bättre resultat än tidigare år.

Mobbning och trivselenkäter är genomförda i de flesta skolorna. Björkbackaskolan och Erikslunds skola har t ex visat att 82% av våra elever upplever att elever som blir mobbade eller kränkta får hjälp och stöd av vuxna. Därför är det lite förvånande att endast 49% av föräldrarna tycker att skolan arbetar tillräckligt bra med mobbning och kränkande behandling. Skolorna måste bli bättre och tala om vilket arbete som görs för att föräldrar ska få en annan bild av verksamheten.

En typ av mobbning och kränkningar som vi vet ökar i skolan är nätmobbningen. Där måste vi bli bättre på att upptäcka, följa upp och åtgärda dessa typer av kränkningar. Av våra mobbningsfall så har nästan hälften av dem försiggått på Internet via sajter som t ex Lunarstorm, Facebook, MSN mfl. Även SMS trakasserier blir vanligare. Denna mobbning är mer svår att upptäcka för skolpersonal eftersom den försiggår dolt. Det kan ske var som helst och i vilka sammanhang som helst även när vuxna är i närheten.

Våra likabehandlingsplaner i skolan måste ses över enligt de riktlinjer som kommit från Skolverket. Framförallt behöver vi bli bättre på att kartlägga vilka miljöer som är grogrund för mobbning och kränkningar och framförallt måste vi ta reda på vad vi kan göra för att öka bevakning av dessa områden. Vi måste också göra tydligare åtgärdsplaner kring vad man ska göra som vårdnadshavare om deras barn blir kränkta eller mobbade i skolan.

Sammanfattningsvis så kan vi konstatera att vi lyckas bra med arbetet med mobbning och kränkande behandling. Detta arbete kan dock aldrig avstanna och bli färdigt utan det är en fortgående process där man hela tiden måste utveckla nya metoder för att hänga med eleverna. Det förebyggande arbetet måste intensifieras enligt de riktlinjer som kommit från Skolverket och Barn och elevombudsmannen.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen i verksamheten

Förskolan

I förskolan är verksamhet av mycket god kvalitet enligt undersökningar som gjorts under året. 96% av våra föräldrar är mycket nöjda med sin förskoleverksamhet. Det som måste utvecklas är delar av den pedagogiska verksamheten för att stärka barns språk och matematikutveckling. När det gäller utvecklingsarbetet med TRAS⁷ i kommunens förskolor har alla kommit igång mer eller mindre. I all verksamhet där det finns förskollärare anställd har arbetet kommit igång.

En bidragande orsak till att arbetet har kommit igång så bra är bl.a. att utvecklingsarbetet har följts upp i skolutvecklingsträffarna som har genomförts kontinuerligt under året. I de forumen har det alltid funnits en specifik punkt om TRAS, där förskollärarna har haft möjlighet att ventilera frågor och funderingar som de har tagit med sig från sina respektive arbetslag. I dessa träffar har det tydligt framgått att flitiga pedagogiska diskussioner ute i verksamheterna har pågått när det gäller att observera och kartlägga barnets respektive barngruppens behov. I de första skolutvecklingsträffarna var det många frågor och funderingar som dök upp kring materialet och dess innehåll, men allt eftersom blev det allt färre och färre frågor och funderingar. Det har klart framkommit i träffarna vikten av att alla i arbetslaget observerar alla barn för att få en heltäckande helhetssyn på barnet. Rektorerne har också haft en stående punkt med TRAS på sina APT⁸.

En annan viktig punkt som intensivt har diskuterats har varit hur samverkan med hemmen ska genomföras när det gäller arbetet kring TRAS. Det gäller bl.a. hur utvecklingssamtalen ska läggas upp utifrån materialet så att det inte blir en kategorisk bedömning av enbart barnet som individ utan hur verksamheten ska planera förebyggande insatser utifrån det som framkommit i observationsunderlaget. Detta i sin tur har inneburit att den pedagogiska dokumentationen lyfts fram i dessa träffar. Diskussioner kring vad det är för skillnad på dokumentation och pedagogisk dokumentation har förts.

I delar av västra området där ingen förskollärare för närvarande är anställd, har kommunens specialpedagog tillsammans med rektor skapat tid för forum där TRAS har planerats, initierats och följts upp genom reflektioner och dokumentation.

I övrigt har tre ”språkpiloter” utsetts i kommunen, en förskollärare i västra respektive östra området samt en från föräldrakooperativa förskolan Loket. Deras huvuduppgift blir att driva TRAS arbetet ute på förskolorna.

Vidare är tanken att arbetet med TRAS ska vara ett varaktigt verktyg och redskap ute i kommunens verksamheter i framtiden. Detta för att verksamheterna ska kunna planera förebyggande insatser när det gäller att utveckla ett rikt och nyanserat talspråk hos barnen och deras förmåga att kommunicera och samspela med sin omgivning (Lpfö 98). Skolan ska lägga en stabil grund för det livslånga lärandet och den personliga utvecklingen. Läsförmåga och läsförståelse är av särskild vikt, då de är grundförutsättningar för så mycket annat. I alla verksamheter ska fokus vara på leken när förebyggande insatser planeras för att få barnen motiverade, engagerade och delaktiga till att utvecklas (ur Skolplan för Ånge kommun 2008).

⁷ TRAS – Tidig registrering av språkutveckling

⁸ APT - Arbetsplatsträff

När det gäller dagbarnvårdarverksamheterna i östra delen av kommunen ska samtal föras mellan personal, rektor och specialpedagog över hur det är tänkt att arbetet ska introduceras.

Grundskolan

I grundskolan så är kvalitén skiftande. I de yngre åldrarna är vi på mycket god väg att hitta rätt vägar för att förbättra måluppfyllelsen. De åtgärder vi vidtagit har visat sig ha mycket goda resultat på de tester vi t ex gjort på läsförståelse. Våra insatser med TIL⁹ har höjt eleverna värden betydligt efter bara 10-12 veckor. Vi har ett resultat på de nationella proven i skolår 5 som är på en nivå som är likvärdig med snittet i landet. Dock är resultaten något lägre i år än tidigare år

Det som dock är oroande är att fler och fler elever verkar beroende av externt stöd utanför klassrummet. På vissa av våra skolor har upp till en tredjedel av eleverna någon typ av stödåtgärder och då måste vi analysera den ordinarie verksamheten för att se varför så många barn/elever inte passar in i den ordinarie verksamheten. Trots att vi har hög lärartäthet i snitt i vår kommun så blir inte resultaten som de borde. I några av våra grannkommuner som har betydligt lägre lärartäthet så är resultaten bättre.

Vårt PBS arbete kommer under året att fokusera på hur vi kan utveckla lärandet i klassrummet. De skolor som på ett bra sätt utvecklar goda modeller för lärande som inkluderar elever i behov av stöd i ordinarie verksamhet kommer under året att få något typ av stimulansbidrag från förvaltningen.

När det gäller matematikresultaten så skiljer resultaten på nationella proven och betygen för mycket ifrån varandra för att det ska vara tillfredsställande. Våra betyg i matematik är betydligt högre än vad resultaten på de nationella proven påvisar. Det tyder enligt forskning på att det inte finns någon tydlig bild på hur bedömningen ska gå till. Fortfarande sker bedömningen utifrån ett perspektiv att det är provresultaten i klassrummet och hur man gör läxor och uppför sig som påverkar vilket betyg man i slutänden får. Enligt våra styrdokument och forskning så är det elevernas problemlösande förmåga som är det centrala i matematikundervisningen. Det stöds också i den senaste TIMSS mätningen som gjordes 2007. Svenska elever är bra på att räkna uppställda matematikuppgifter men de har väldigt svårt att omsätta uppgifterna i boken till verkliga livet och använda sina nyvunna kunskaper. Slutsatsen borde bli att vi skulle lämna läroböckerna i högre utsträckning och börja nyttja matematik ute i samhället och därifrån lära sig basfärdigheter som man kan använda för att lösa praktiska situationer

När det gäller matematik och NO undervisningen i de yngre åldrarna så är framförallt NO undervisningen bristfällig på flera av våra F-6 skolor. Vi saknar behöriga lärare i Ma/No på flera av våra F-6 skolor och det är en kvalitetsbrist som vi har identifierat. En annan brist är att det saknas bra material för NO undervisningen på flera av skolorna.

När det gäller de nya reformerna med IUP och skriftliga omdömen så har vi kommit olika långt i arbetet ute på grundskolorna. Alla elever ska ha individuella utvecklingsplaner men kvalitén är skiftande. De skriftliga omdömena har inte riktigt kommit igång fullt ut. Där jobbar varje skola fram modeller för hur det ska se ut på sina enheter. Ett stödarbete i detta kommer under våren att stötta av förvaltningens utvecklingsledare som kommer att starta en lärgrupp kring IUP och skriftliga omdömen. De ska arbeta med att ta fram de material som används idag och delge varandra de erfarenheter som finns på skolorna. Vi kommer också att ta hjälp av Steve Wretmans och Helena Moreaus material om IUP och skriftliga omdömen. Vi

⁹ TIL – Tidig intensiv lästräning

har också i skollärdaggruppen tittat på den webbkonferens som Skolverket satte upp den 31/3 2009.

Resultaten i skolår 9 har förbättrats för första gången på fem år vilket får ses som ett trendbrott. Om det beror på att det var en årgång elever som var duktiga eller om det beror på vårt strukturerade arbete är svårt att säga om. Det går inte dra några långtgående slutsatser av resultatet förrän man ser om det håller i sig i flera år.

När det gäller skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat så är den fortfarande för stor. Men i vissa lärgrupper har problemet identifierats och man arbetar aktivt med denna fråga på t ex Björkbackaskolan

Fritidshemmen

Enkätresultaten från våra fritidshem visar att föräldrarna är mycket nöjda med vår fritidsverksamhet. Det var 93% av föräldrarna som svarade det i vår undersökning. Det vi dock konstaterar är att det ändå finns stora brister enligt Skolverkets allmänna råd för fritidshem. Framförallt är det brister i den pedagogiska verksamheten som framgår av våra utvärderingar. När det gäller föräldrarnas reaktioner så är ca 70% av föräldrarna nöjda med en pedagogisk verksamhet men efter en analys så visar det sig att föräldrarna inte egentligen vet vilket uppdrag fritidshemmen har utan många föräldrar tror att fritidshemmen är en plats att förvara barnen på till föräldrarna slutar att arbeta.

Ett utvecklingsområde som vi måste åtgärda är behörighetsgraden för personalen på våra fritidshem. Vi har fritidspedagoger på under 50% av tjänsterna vilket inte är tillfredsställande. Vi måste också bli bättre på att genomföra fritidshemmens uppdrag att vara ett komplement till skolan både innehållsmässigt och tidsmässigt och att stödja barnens fysiska, intellektuella, sociala och emotionella utveckling. Vi måste också bli bättre på att redovisa kvalitén på våra fritidshem.

Gymnasieskolan

Vår gymnasieskola håller mycket hög kvalitet. Bobergsgymnasiet har flera år i följd förbättrat sina kunskapsresultat. Det är resultat av systematiska åtgärder med att stötta elever i behov av stöd t ex genom att inrätta något som kallas för Studium som erbjuder extra stöd. Där finns specialpedagog och lärare i svenska och engelska. Skolan erbjuder också öppen skola på morgonen tre dagar i veckan dit eleverna själv kan gå och få hjälp i skolans olika ämnen. Ett bevis för den höga kvalitén är att vi har många elever från vår egen kommun som söker vår egen gymnasieskola. I intagningen 2007 så var det 59,8% av våra egna gymnasieelever som sökte vårt eget gymnasium. Under 2008 var motsvarande siffra 55,4% dvs något färre. I jämförbara glesbygdskommuner var siffran 48,3%. Vårt gymnasium har också ett stort utbud av valbara kurser vilket gör att eleverna har stor möjlighet att påverka sin egen studieplan. Lärlingsutbildningen som startades under 2008 har fått väldigt gott resultat enligt utvärderingar med elever, personal och företagare. Lärlingsråden har bara gott att säga om det första årets arbete.

Inför 2009 har gymnasieskolan ansökt om att få starta fler lärlingsplatser bland annat på hantverksprogrammet och handel och administrationsprogrammet.

Vår gymnasieskola har ett bra internt kvalitetsarbete med lärgrupper som ser över de områden som man tycker sig behöva utveckla. Kontakterna med näringslivet har förbättrats mycket under året bland annat med lärlingsutbildning och de olika programråden med företagsrepresentanter. Måluppfyllelsen har förbättrats de fyra senaste åren vilket får ses som

ett mycket gott resultat. Hela 82% av eleverna går idag ut gymnasiet med fullständigt betyg mot 64 % år 2005.

Särskolan/Träningskolan

Vår särskoleverksamhet finns idag på tre ställen i kommunen. Eftersom vi får färre elever så måste vi minska en särskolegrupp nästa läsår. Dokumentations och inskrivningsrutiner för verksamheten har förbättrats väsentligt. Det har också tagits ett ordenligt helhetsgrepp på personalens kompetensutveckling. Särskolan/Träningskolan personal har fått en mycket bättre gemensam bild på särskolans verksamhet och har under året arbetat i en gemensam lärgrupp för att utveckla särskolans verksamhet.

Särskolans/träningskolan strävan är att varje individ ska få möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Verksamhetens målsättning är att stödja eleven till att bli självständiga individer utifrån sin unika person och situation. I särskolan har vi lagt fokus på att öka elevernas medvetenhet om sin funktionsnedsättning/ utvecklingsstörning och vilka konsekvenser det får i vardagen. I träningsklassen har personalen arbetat utifrån kommunikationsmodellen Relation Play (Veronica Sherbones metodik). Metoden främjar den kommunikativa förmågan genom att elever och vuxna samspelar i medveten rörelseträning. Måluppfyllelsen i särskolan och träningskolan är god. Eleverna utvecklas hela tiden och går framåt för att på ett bra sätt kunna leva och verka i samhället. Gymnasiesärskolans verksamhet har lite svårare att hålla god kvalitet på grund av litet elevantal och obehöriga särskollärare. Idag har dessa elever ingått i individuella programmets verksamhet i stor del vilket inte är andemeningen med gymnasiesärskolan. Under 2009 finns ett förslag att avveckla vår egen gymnasiesärskoleverksamhet och låta eleverna istället gå vid andra gymnasieskolor med bättre utbyggd särskoleverksamhet.

Åtgärder för förbättring

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

- Vi kommer under 2009 att fortsätta vårt samarbete med PBS¹⁰-nätverket på Karlstads universitet för att få igång pedagogiska diskussioner ute på skolorna om olika lärområden som skolorna har. Kopplat till detta kommer vi att utbilda skolledare och lärledare som kommer att finnas ute på skolor och förskolor och leda lärande samtal utifrån de vardagsproblem som finns ute på enheterna. Detta tror vi innebär att utvecklingsarbetet kommer att kännas mer angeläget för pedagogerna istället för att utvecklingsområden som skolorna ska arbeta med kommer från politiker och förvaltning. Fokus kommer att flyttas mer och mer till att utveckla undervisningen i klassrummet för att på sikt öka måluppfyllelsen.
- Alla rektorer kommer att skriva ledningsdeklarationer för sig själv och sina skolor för att förtydliga det pedagogiska uppdraget och hur de som rektorer ska arbeta för att driva utvecklingsfrågorna på sina skolor
- Vi måste också inleda ett strukturerat arbete med våra fritidshem för att höja kvalitén i verksamheten. Ett arbete med de Allmänna råden om fritidshem ska göras under året både i skolledargruppen och med personalen på fritidshemmen.

¹⁰ PBS – problembaserad skolutveckling

- En omorganisation av ledningsorganisationen kommer att genomföras under 2009 för att möta både rektorernas behov av stödfunktioner i t ex personalarbetet och att möta verksamheternas krav på en tydligare pedagogisk ledning för att utveckla undervisning och lärande
- En tydligare uppföljning av skolornas kunskapsresultat via kommunprov med kompletterande analyser från rektorerna. I analyserna ska det framgå vad rektorerna avser att göra för att förbättra målluppfyllelsen.

Normer och värden

- Det förebyggande arbetet med att identifiera problemområden för mobbning och kränkande behandling på våra skolor och förskolor måste förbättras.
- Skolorna ska revidera sina likabehandlingsplaner enligt de nya direktiven från Skolverket
- Under året så måste vi öka kunskapsnivån hos våra skolledare och pedagoger på den nya typen av mobbning som sker via modern teknik som t ex SMS, olika internetsidor och forum.

Kunskaper och lärande

- Under året ska vi fortsatt utveckla vårt arbete med TIL (tidig intensiv läsinläring) och RoboMemo i de yngre åldrarna för att svårigheter hos eleverna i de äldre åldrarna på sikt ska minska
- Ett utvecklingsarbete med Mittuniversitetet ska inledas för att skapa en lokal kurs i Ma/No/Tk för lärare i yngre åldrar för att få en bättre kompetens ute på våra F-6 skolor. Vi måste också utveckla matematikundervisningen för att öka målluppfyllelsen.
- Att fortsätta arbetet med IUP och skriftliga omdömen för att höja kvalitén ute på skolorna och stötta dem i deras arbete med utveckling av bedömningsmatriser och andra utvärderingsinstrument. En tydligare koppling mellan IUP och den lokala pedagogiska planeringen i klassrummet måste skapas för att inte IUP ska bli ett lösryckt dokument som inte hör ihop med vardagsarbetet
- Vi måste försöka fokusera lärandet på fler ämnen än bara våra tre kärnämnen. Det görs bland annat genom att skriva kommunala mål i alla årskurser i No och teknikämnet under 2009. På sikt vill vi skriva mål i alla årskurser och i alla skolans ämnen.
- Gymnasieskolan kommer att utöka med fler lärlingsutbildningar på fler program än Industriprogrammet för att koppla gymnasiets arbete mot våra lokala företag
- Det lokala elevhälsoarbetet på våra skolor måste förbättras för att inte så många fall ska behöva hamna i vårt centrala elevhälsosteam. I PBS anda så ska elever i behov av stöd i första hand lösas med skolans tillgängliga resurser i sin ordinarie verksamhet. Det innebär att skolan ska försöka att hitta andra lösningar, flytta om resurser, göra om elevgrupper, byta material, göra undervisningen mer praktisk osv.

Elevers ansvar och inflytande

- På våra skolor så måste vi arbeta för att förändra arbetssätt så att vi kan möta alla elevers olika behov och lärtilar. Vi måste också arbeta för att höja det informella elevinflytandet över undervisningen så att vi får med oss eleverna i planeringsarbete och hur olika arbetsområden ska läggas upp för att passa eleverna. Eleverna måste

också få möjlighet att vara med och påverka hur de ska redovisa hur målen uppnåts. Mycket forskning på detta område visar att elever som får vara med och påverka sin vardag i skolan blir mer motiverad och tycker att skolan är roligare och intressantare.

Övrigt

- Vi måste öka vår egen förmåga att marknadsföra vår verksamhet för att möta den ökade konkurrensen från friskolor.